

Το φύλλο ως βασική αρχή οργάνωσης της κοινωνίας

Ευαγγελία Αντωνίου

Τι είναι το φύλο και πώς λειτουργεί στην κοινωνία και την πολιτική

- Για να το αντιληφθούμε οφείλουμε να γνωρίζουμε την κοινωνική λειτουργία του φύλου, πρέπει να προηγηθεί προβληματισμός γύρω από τη γυναικεία καταπίεση και την αμφισβήτησή της, επιβάλλεται να ξέρουμε τις σύγχρονες επιστημονικές θεωρήσεις για το φύλο, το σύστημα των έμφυλων σχέσεων και την κοινωνική λειτουργία τους.
- Μόνο τότε θα μπορέσουμε να διαμορφώσουμε πολιτικές που θα αντιμετωπίσουν ουσιαστικά την έμφυλη ανισότητα, τη περιθωριοποίηση τη γυναικεία υποτέλεια, καθώς και τη σχέση δημοκρατίας και φύλου που συνexasτάται με τις ιεραρχικές σχέσεις φύλου σε δημόσιο και ιδιωτικό χώρο.

Το φύλο

- Αποτελεί βασική αρχή οργάνωσης της κοινωνίας που καθορίζει πορείες ζωής.
- Κατασκευάζεται κοινωνικά και διαχωρίζει τα άτομα.
- Αποτελεί σύστημα σχέσεων (δεν υπάρχει ανδρικό χωρίς γυναικείο και αντίστροφα).
- Κατατάσσει διχοτομικά και έτσι ιεραρχεί τα άτομα.
- Μαθαίνεται με την κοινωνικοποίηση και μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά.
- Είναι σύνολο επιταγών που μας λέει πως πρέπει να είμαστε, ανάλογα με τη θέση που μας αποδίδεται στο σύστημα έμφυλων σχέσεων
- λειτουργεί περιοριστικά και καταπιεστικά για όλους/ες, αλλά πρωτίστως για το κατώτερο μέλος του δίπολου.

Το φύλο

Ταυτόχρονα το φύλο είναι ένας ισχυρός παράγοντας διαφοροποίησης στην κοινωνικοποίηση των παιδιών και στην τελείως αυθαίρετη κατανομή ρόλων μέσα στην κοινωνία και την οικογένεια.

Ένα παράδειγμα της απόδοσης αυτών των χαρακτηριστικών στερεότυπων θα μπορούσε να είναι η σεξουαλική παρενόχληση των γυναικών στον χώρο εργασίας ή η επιλογή σπουδών και καριέρας από τα κορίτσια ή η βία και η σεξουαλική κακοποίηση των γυναικών

An illustration of a woman and a man standing in a vast field of toys. The woman, on the left, has long dark hair and is wearing a light blue dress. She is holding a red toy robot. The man, on the right, has short dark hair and is wearing a light blue t-shirt and dark shorts. He is holding a small red toy figure. The field is filled with various toys, including teddy bears, castles, blocks, and cars, all rendered in shades of red and blue. The background is a simple, light-colored sky.

Ο έμφυλος διαχωρισμός

- Ταυτόχρονα ο έμφυλος διαχωρισμός οδηγεί τις γυναίκες να έχουν συγκεκριμένη θέση στην κοινωνία αλλά και στην οικογένεια.

Ο έμφυλος διαχωρισμός

- Οι εργαζόμενες γυναίκες αναλαμβάνουν σχεδόν εξ ολοκλήρου τη διαπαιδαγώγηση και τη φροντίδα των παιδιών όπως και τη φροντίδα του σπιτιού και του συζύγου, και γι' αυτό το λόγο η θέση της γυναίκας στην οικογένεια θεωρείται από πολλούς η πηγή της γυναικείας καταπίεσης.

Ο έμφυλος διαχωρισμός

- Φυσικά τα τελευταία χρόνια και στην Ελλάδα έχουν υπάρξει σημαντικές θεσμικές και νομοθετικές αλλαγές, κυρίως από τα χρόνια της μεταπολίτευσης και μετά: π.χ. θεσμικά μέτρα για την έμφυλη ισότητα, φεμινιστική αμφισβήτηση, αύξηση του αριθμού των γυναικών στις θέσεις εργασίας.

Ο έμφυλος διαχωρισμός

- Αλλά όλα αυτά δεν επαρκούν. Παράλληλα με τις προσπάθειες αλλαγών στη θέση των γυναικών, παρατηρούμε μία έξαρση σε ένα άλλο φαινόμενο που τονίζεται σε μεγάλο βαθμό και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και τα πρότυπα που προβάλλονται από τα μέσα ενημέρωσης.
- Ταυτόχρονα με τις έμφυλες διαφοροποιήσεις και τα στερεότυπα που διέπουν την κοινωνική διάρθρωση, παρατηρείται και το φαινόμενο μιας αρνητικής αξιολόγησης και εκφοράς λόγου αλλά και εκδήλωση πράξεων εναντίων κοινωνικών ομάδων με βάση το φύλο τους

Ο σεξισμός

- Ο σεξισμός αυτός παρατηρείται σχεδόν σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας και εκδηλώνεται πολλές φορές με ακραίες μορφές εκδήλωσης, όπως π.χ. ενδοοικογενειακή βία, κακοποίηση γυναικών, βιασμός, σεξουαλική παρενόχληση.

Ο σεξισμός

Οι ακραίες αυτές μορφές εκδήλωσης σεξισμού βασίζονται σε ένα εξουσιαστικό σύστημα έμφυλων σχέσεων το οποίο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την έννοια της δημοκρατίας και της ιδιότητας του πολίτη.

Τα έμφυλα στερεότυπα

- Γι' αυτό το λόγο δεν αρκεί να θεσμοθετούνται πολιτικές για τις γυναίκες.
- Απαιτείται να υπάρξει κατάργηση της έννοιας του φύλου όπως χρησιμοποιείται σήμερα για την ιεράρχηση των ατόμων μέσα σε μία κοινωνία.

Τα έμφυλα στερεότυπα

Δυστυχώς η πορεία που ακολουθείται όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη προσανατολίζεται προς την οικονομική και εργασιακή ισότητα των γυναικών και όχι προς την κατάργηση των έμφυλων στερεότυπων.

Δεν εφαρμόζονται μέτρα που θα έχουν ως στόχο την κατάργηση της έμφυλης ιεράρχησης αλλά απλά μέτρα που έχουν ως στόχο την ισότητα των πολιτών ανεξαρτήτως φύλου.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

Στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, υπήρξαν πολλές αλλαγές σχετικά με τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία.

Αυτό όμως που παραμένει προβληματικό είναι το γεγονός, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, ότι αυτές οι αλλαγές έχουν περισσότερο υποβοηθητικό ρόλο με παροχές προς τη γυναίκα, κάτι που στην ουσία δεν προωθεί την αμφισβήτηση της έννοιας του φύλου για μία κοινωνική ιεράρχηση των ατόμων αλλά αντίθετα υπό μία άποψη εκσυγχρονίζει και αναβαθμίζει τον τρόπο υποτέλειας των γυναικών και τη γυναικεία κατωτερότητα.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

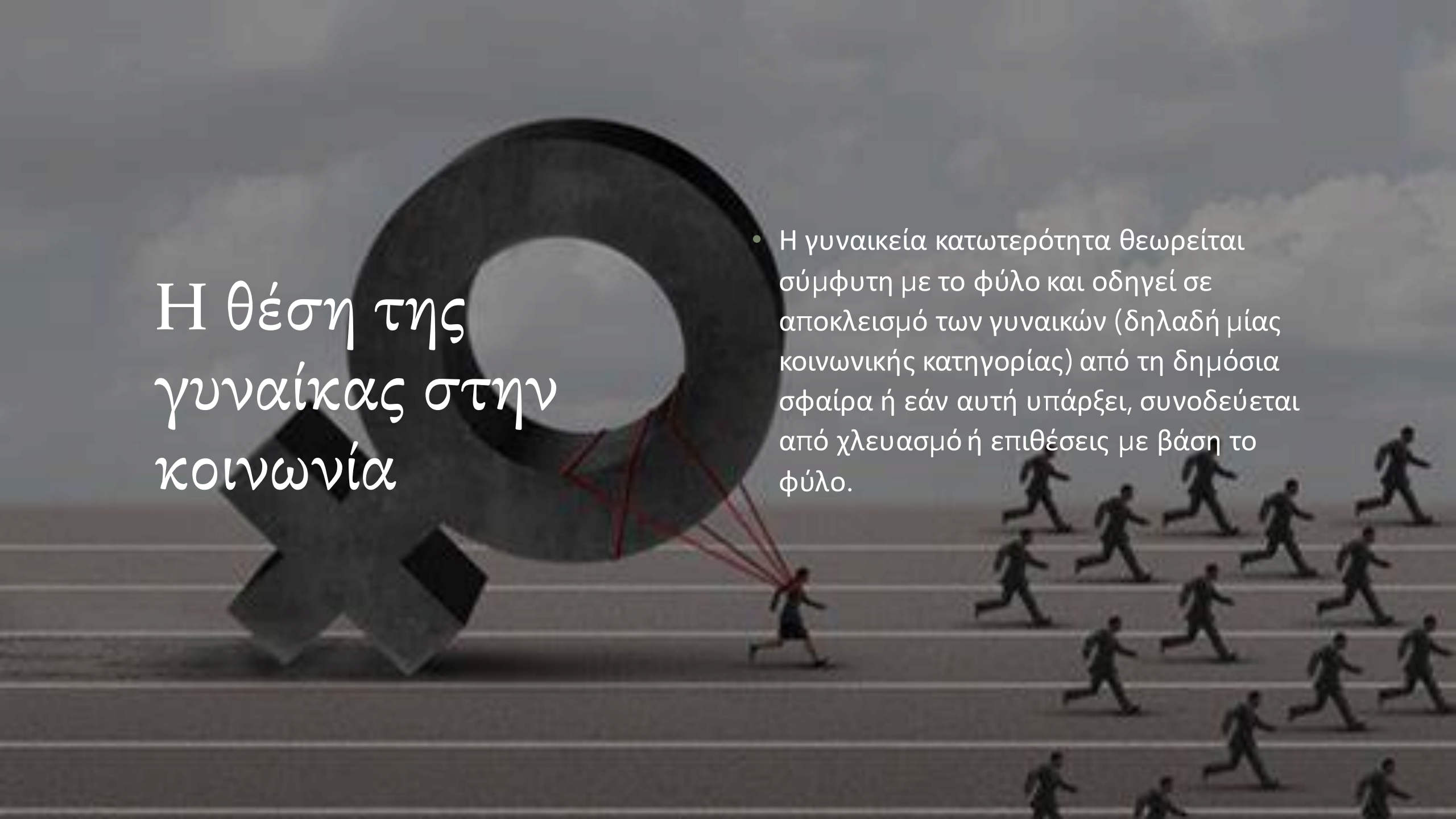
- Μην ξεχνάμε, για παράδειγμα, ότι το γεγονός ότι έχει αυξηθεί η παρουσία των γυναικών ακόμα και σε παραδοσιακά «ανδρικές» θέσεις εργασίας απλά έχει εξελιχθεί να σημαίνει ότι οι γυναίκες έχουν επιβαρυνθεί πέρα από τον παραδοσιακό τους ρόλο μέσα στην οικογένεια ως σύζυγοι, μητέρες και νοικοκυρές, και με κάποια άλλη εργασία η οποία μάλιστα δεν είναι ισότιμα αμοιβόμενη με την αντίστοιχη εργασία των ανδρών.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

- Θεωρείται ότι απλά η γυναίκα συμβάλλει στον οικογενειακό προϋπολογισμό και ακόμα και σήμερα η ιδέα μιας γυναίκας που θα «κυνηγήσει» την καριέρα της αντιμετωπίζεται με καχυποψία και με σεξιστικά σχόλια και αφορισμούς.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

- Η γυναικεία κατωτερότητα θεωρείται σύμφυτη με το φύλο και οδηγεί σε αποκλεισμό των γυναικών (δηλαδή μίας κοινωνικής κατηγορίας) από τη δημόσια σφαίρα ή εάν αυτή υπάρξει, συνοδεύεται από χλευασμό ή επιθέσεις με βάση το φύλο.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

Είναι γεγονός ότι οι γυναίκες ενδιαφέρονται και ενημερώνονται πολύ λιγότερο για πολιτικά θέματα σε σχέση με τους άνδρες και δεν θεωρούν την συμμετοχή τους στην πολιτική διαδικασία ως κάτι το φυσικό.

Φυσικά η παρουσία τόσων γυναικών στη Βουλή σήμερα αλλά και σε θέσεις εξουσίας δεν σημαίνει αυταπόδεικτα ότι έχει λυθεί το θέμα της εκπροσώπησης των γυναικών ή ότι αυτό επαρκεί για να αλλάξει το τοπίο της ιεράρχησης των υποκειμένων στην κοινωνία με βάση το φύλο.

Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία

Ούτε σημαίνει ότι θα ακολουθηθεί η σωστή προοπτική και πορεία όσον αφορά στην εξέλιξη της κατάργησης του έμφυλου διαχωρισμού.

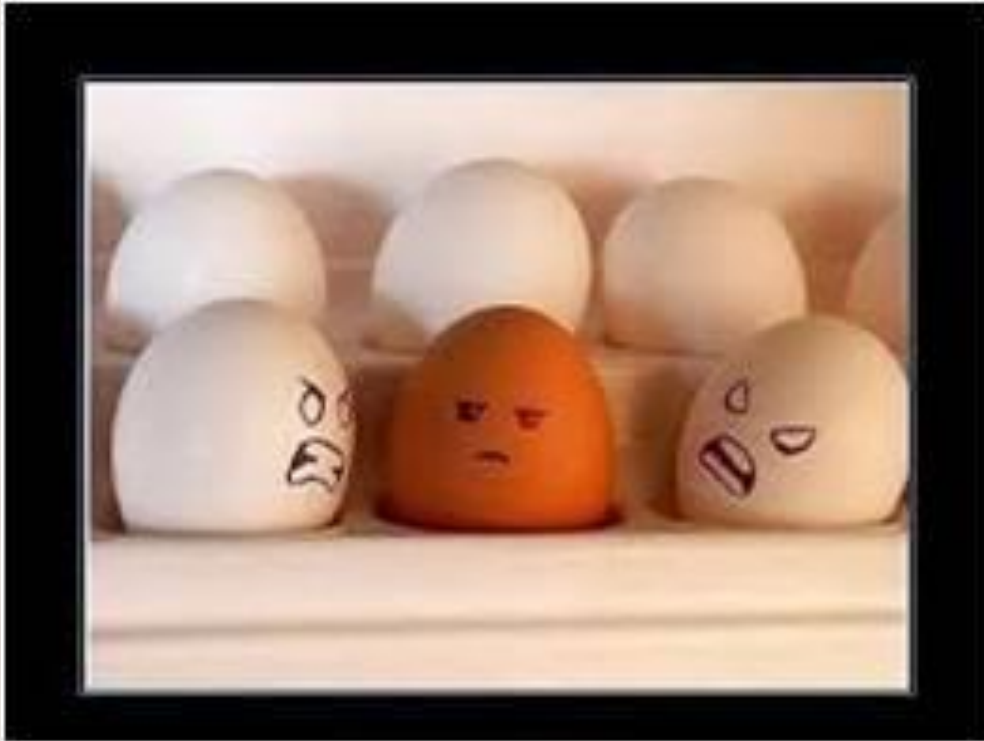
Αυτό είναι κάτι εξάλλου που παρατηρείται σε κάθε μορφής κοινωνική κατηγορία ή ομάδα που βρίσκεται σε μειονεκτική θέση είτε λόγω ταξικών διαφορών, φυλετικών ή θρησκευτικών.

Η φυλετικές διακρίσεις

- Στο όχι και τόσο μακρινό παρελθόν η φυλή αποτελούσε ουσιαστική βιολογική διαφορά που πολλές φορές οδηγούσε σε διακρίσεις και ακόμα και εκδηλώσεις βίας (κάτι που δυστυχώς σήμερα παρατηρούμε ότι αρχίζει να αναδύεται πάλι ως πρόβλημα).
- .Όχι τόσο η φυλετική διάκριση όσο περισσότερο η θρησκευτική ή η εθνοτική).

Οι φυλετικές διακρίσεις

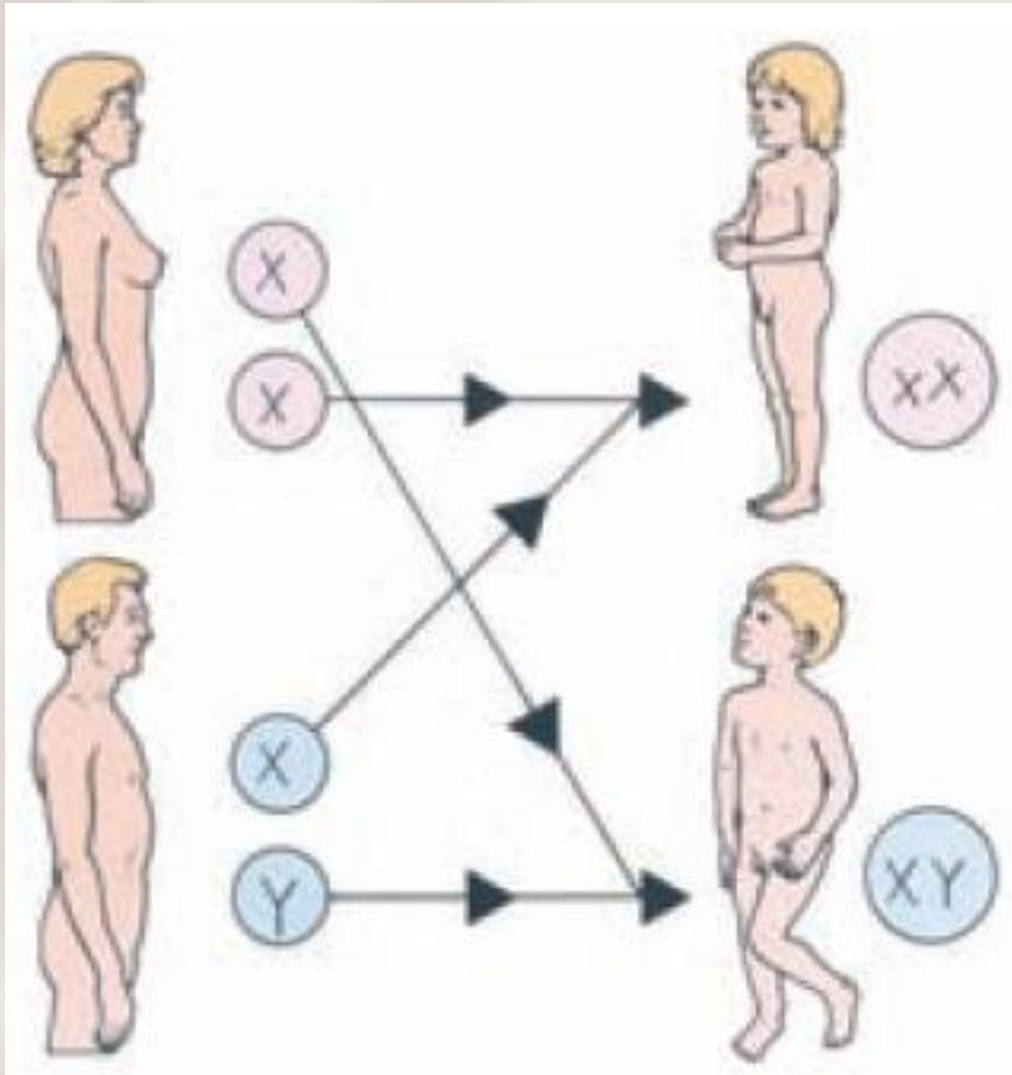

Σήμερα αυτή η διαφορά δεν αποτελεί παράγοντα διάκρισης ατόμων και κοινωνικών ομάδων, τουλάχιστον σε νομοθετικό και θεσμοθετημένο επίπεδο.

Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και με την έννοια του φύλου ώστε πια το φύλο να μην οδηγεί τις γυναίκες σε υποδεέστερη θέση μέσα στην κοινωνία ή στην αγορά εργασίας.

Το κατά πόσο αυτό είναι εφικτό όταν εμείς οι ίδιοι θεωρούμε ότι το φύλο είναι κάτι που ανάγεται στη φύση κι όχι μία κοινωνικά καθορισμένη έννοια που οδηγεί σε εξουσιαστικό και ιεραρχικό σύστημα σχέσεων αποτελεί τη μεγάλη πρόκληση.

Βιολογία και φύλο

Το φύλο ενός ατόμου καθορίζεται από παράγοντες που είναι κυρίως βιολογικοί, χωρίς να είναι οι μοναδικοί.

Το βιολογικό φύλο(sex)δηλαδή αν είναι κανείς άντρας ή γυναίκα αφορά την γενετήσια ταυτότητα του ατόμου και σχετίζεται με την διαδικασία αναπαραγωγής και το βιολογικό του ρόλο

Η βιολογία του φύλου

01

Ενώ ο αριθμός των γυναικών που γεννιούνται είναι μεγαλύτερος από των αριθμό των ανδρών(η αναλογία βρίσκεται κάπου γύρω στο 1:1.05), συνολικά αντιστοιχούν 103.956 άνδρες για κάθε 100 γυναίκες.

02

Σε γενικές γραμμές οι γυναίκες έχουν μικρότερο δείκτη θνησιμότητας από τους άνδρες ζώντας κατά μέσο όρο πέντε χρόνια παραπάνω, εξαιτίας μιας ποικιλίας παραγόντων

Τέτοιοι μπορεί
να είναι:

Γενετικοί παράγοντες

Κοινωνικοί παράγοντες

Συνήθειες με επιπτώσεις στην υγεία

Συνολικά αντιστοιχούν 103,956 άνδρες για κάθε 100 γυναίκες (Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Απογραφή 2011).

Ταυτότητα φύλου ή έμφυλη ταυτότητα

- Ταυτότητα φύλου ή έμφυλη ταυτότητα είναι η αντίληψη ενός ανθρώπου για το φύλο του βάση της οποίας ανήκει είτε στο αντρικό είτε στο γυναικείο φύλλο.
- Σε όλες τις κοινωνίες υπάρχει μια φόρμα φύλων που αποτελεί βάση για την διαμόρφωση της κοινωνικής ταυτότητας ενός ατόμου όσον αφορά στην αλληλεπίδρασή του με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας.
- Επομένως έμφυλη ταυτότητα αποτελεί προϊόν κοινωνικής ώσμωσης.

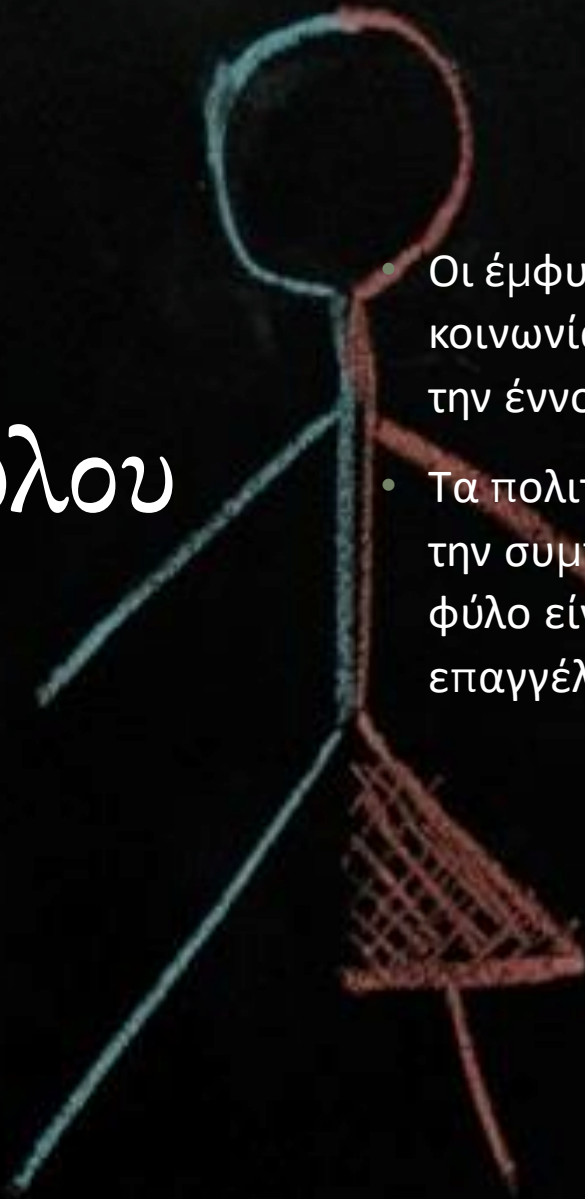

Ταυτότητα φύλου

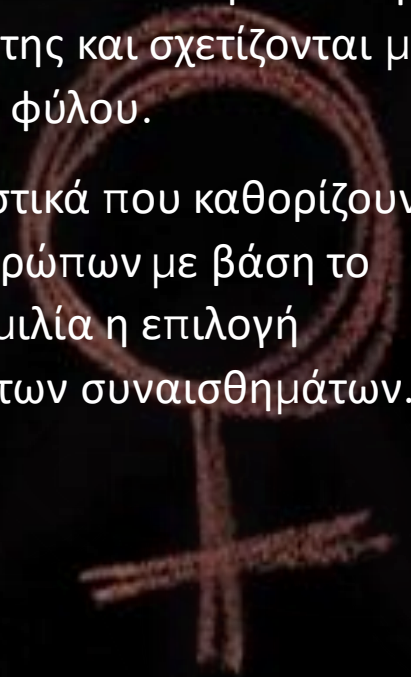

- Στις περισσότερες κοινωνίες, ο βασικός διαχωρισμός των έμφυλων συμπεριφορών διακρίνεται στους άνδρες και στις γυναίκες, ένα δίπολο φύλων το οποίο και ακολουθούν οι περισσότεροι, το οποίο επιβάλλει συμμόρφωση στις αντιλήψεις της αρρενωπότητας ή της θηλυκότητας σε όλες τις μορφές του φύλου: βιολογικό φύλο, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου.

Ταυτότητα φύλου

- Οι έμφυλοι ρόλοι καθορίζονται από την ίδια την κοινωνία και το πολιτισμό της και σχετίζονται με την έννοια του κοινωνικού φύλου.
- Τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν την συμπεριφορά των ανθρώπων με βάση το φύλο είναι το ντύσιμο η ομιλία η επιλογή επαγγέλματος η έκφραση των συναισθημάτων.

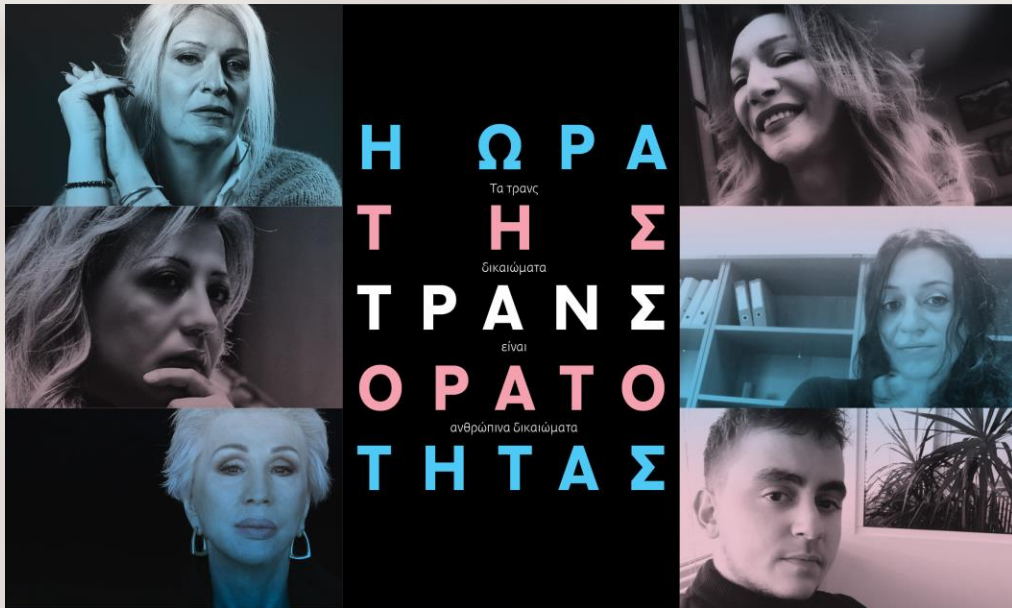

Ταυτότητα φύλου

- Σε όλες τις κοινωνίες, υπάρχουν άτομα που δεν ταυτίζονται με όλα τα χαρακτηριστικά του φύλου που τους αποδόθηκε κατά την γέννηση, όπου ο βασικός διαχωρισμός τους αποδίδεται σε ένα δίπολο φύλων που επιβάλλει την συμμόρφωση στις αντιλήψεις της θηλυκότητας ή της αρρενωπότητας σε όλες τις μορφές του φύλου.

Ταυτότητα φύλου

Ορισμένα άτομα όμως διαφοροποιούνται από αυτό το κανόνα κυρίως τα οποιών ή άτομα με ασαφή ταυτότητα φύλου ή άτομα (transsexουαl) επιδιώκουν να προσδιορίζονται με διαφορετικό φύλο εκείνου που τους αποδόθηκε κατά την γέννηση τους και μάλιστα μπορεί να επιθυμούν και τη μεταβασή τους σε αυτό.

Βιολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν την μορφολογία του φύλου.

- **Ηλικία διαμόρφωσης:** υπάρχουν διάφορες θεωρίες για το πως και πότε σχηματίζεται η ταυτότητα φύλου και η μελέτη του αντικειμένου είναι εξαιρετικά δύσκολη καθώς η γλωσσική έλλειψη των παιδιών προϋποθέτει από τους ερευνητές να κάνουν υποθέσεις μέσω έμμεσων στοιχείων.
- Ο John Money υποστήριξε ότι τα παιδιά πιθανόν να έχουν επίγνωση και δίνουν σημασία στο φύλο από την ηλικία των 18 μηνών έως 2 ετών.

Βιολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν την μορφολογία του φύλου.

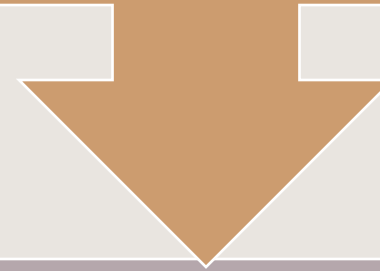
Είναι ευρέως αποδεκτό ότι η βασική ταυτότητα διαμορφώνεται σταθερά στην ηλικία των τριών ετών.

Από αυτό το σημείο, τα παιδιά είναι σε θέση να κάνουν βάσιμες δηλώσεις σχετικά με το φύλο τους και τείνουν να διαλέγουν δραστηριότητες και παιχνίδια που υποδεικνύουν έμφυλη διαφοροποίηση (όπως ότι οι κούκλες είναι για τα κορίτσια και τα αυτοκίνητα για τα αγόρια) αν και δεν κατανοούν πλήρως τις επιπτώσεις του φύλου τους.

Βιολογικοί και
κοινωνικοί παράγοντες
που επηρεάζουν την
μορφολογία του φύλου

Μετά την ηλικία των τριών ετών είναι
εξαιρετικά δύσκολο να αλλάξει η ταυτότητα
του φύλου και οι προσπάθειες
επαναπροσδιορισμού μπορεί να προκαλέσουν
δυσφορία του φύλου.

Η σταθεροποίηση της ταυτότητας φύλου
επεκτείνεται από το 4ο μέχρι το 6ο έτος της
ηλικίας του και συνεχίζει μέχρι την
ενηλικίωση.

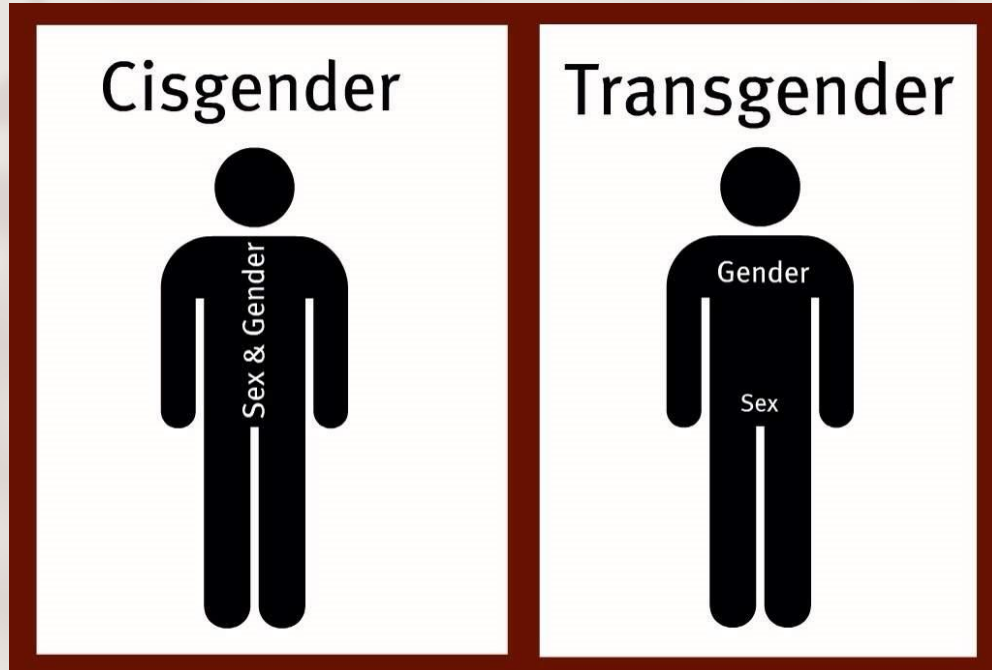

Ποικιλομορφία φύλων

Ποικιλομορφία φύλων:

Σε κάποιες περιπτώσεις, η ταυτότητα φύλου ενός ατόμου έχει ασυνέπεια με τα χαρακτηριστικά του βιολογικού του φύλου (γεννητικά όργανα και δευτερεύοντα γενετικά χαρακτηριστικά) με αποτέλεσμα να ντύνεται ή να συμπεριφέρεται με τρόπο που κάποιοι θεωρούν ότι δεν ταιριάζει στις κοινωνικές νόρμες των φύλων.

Ο προσδιορισμός του φύλου

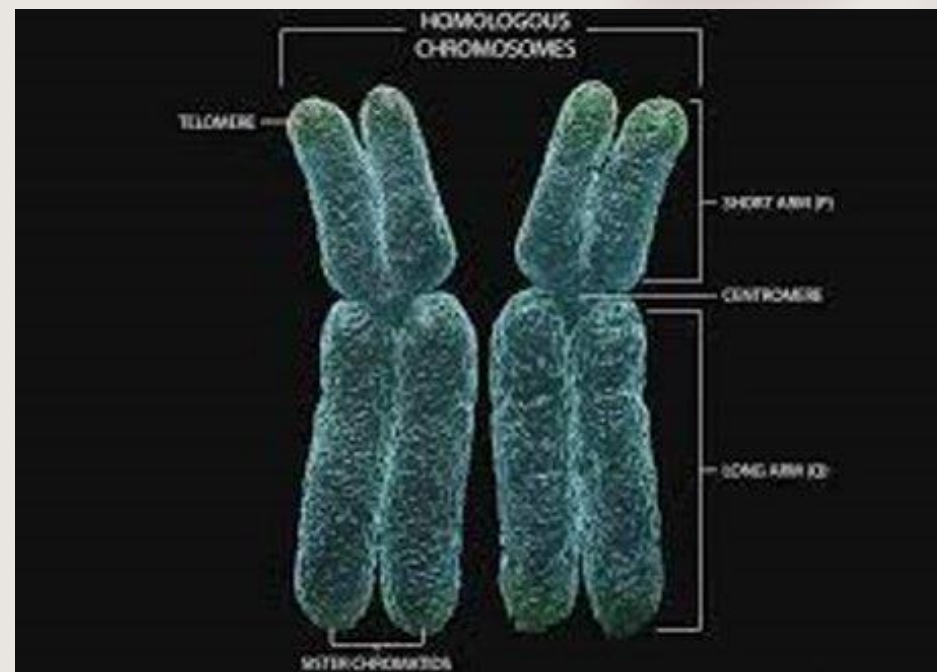
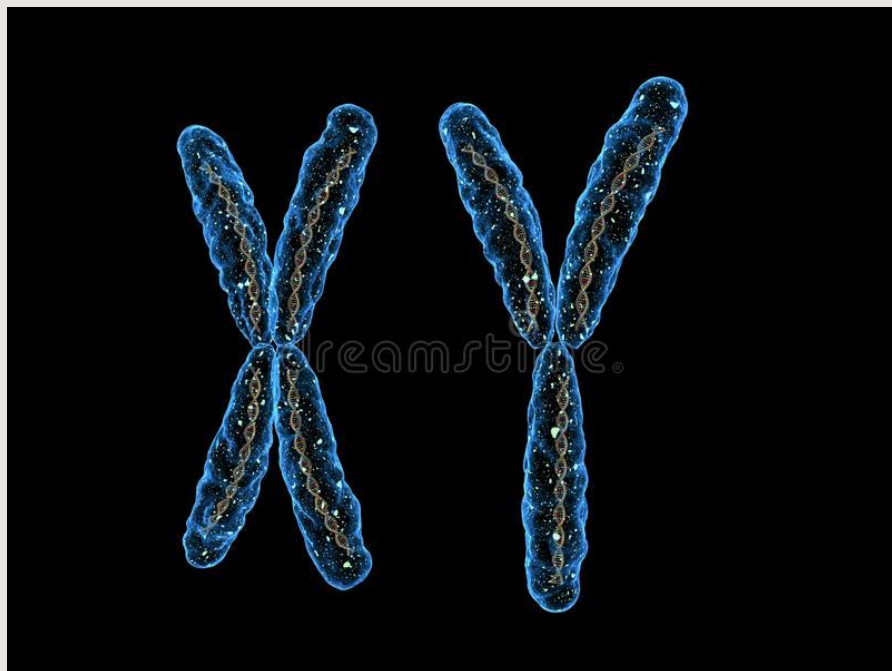
- Πολλοί άνθρωποι προσδιορίζουν τον εαυτό τους με το ένα από το δίπολο κοινωνικά φύλα (άνδρας/ γυναίκα), το οποίο προκύπτει από το βιολογικό τους φύλο (αρσενικό/θηλυκό), στην οποία περίπτωση αναφέρεται ο όρος cisgender
- Πριν τον 20ο αιώνα, το φύλο ενός ανθρώπου καθοριζόταν αποκλειστικά από τα εξωτερικά γεννητικά τους όργανα, αλλά όταν τα χρωμοσώματα και τα γονίδια έγιναν γνωστά, ο καθορισμός γινόταν πλέον μέσω αυτών. Τα άτομα που ορίζονται ως γυναίκες, έχουν γεννητικά όργανα που θεωρούνται θηλυκά και έχουν δυο χρωμοσώματα χ.

Ο προσδιορισμός του φύλου

Τα άτομα που ορίζονται ως άνδρες έχουν αρσενικά γεννητικά όργανα και έχουν ένα χρωμόσωμα X και ένα Y.

Ωστόσο κάποια άτομα που παρουσιάζουν συνδυασμούς από αυτά τα χρωμοσώματα, ορμόνες και γεννητικά όργανα, δεν ακολουθούν τους παραδοσιακούς ορισμούς «άνδρας και γυναίκα».

Επιπλέον τα γεννητικά όργανα ποικίλουν, και κάποια άτομα παρουσιάζονται να έχουν παραπάνω από έναν τύπο γεννητικών οργάνων.

Παρακάτω
ακολουθούν
μερικά
παραδείγματα
έμφυλων
στερεοτύπων :

Οι γυναίκες είναι πιο εκδηλωτικές.

Οι γυναίκες είναι συμπονετικές.

Οι γυναίκες κατέχουν μεγαλύτερη ευαισθησία στα συναισθήματα άλλων.

Οι γυναίκες έχουν έμμονη ιδέα στην απόκτηση παιδιών.

Οι γυναίκες δίνουν περισσότερη σημασία στην γλώσσα του σώματος.

Οι γυναίκες μπορούν να κρίνουν τα συναισθήματα του άλλου από την μη λεκτική επικοινωνία καλύτερα από τους άνδρες.

παραδείγματα έμφυλων στερεοτύπων

Οι γυναίκες εκφράζουν περισσότερο τα συναισθήματα της αγάπης, του φόβου και της θλίψης.

Οι γυναίκες γελούν και χαμογελούν περισσότερο.

Οι άνδρες κυριεύονται από συνεχή επιθυμία για σεξ.

Οι άνδρες κατακλύζονται από τις εκφράσεις συναισθήματος των γυναικών.

Οι άνδρες εκφράζουν περισσότερο θυμό.

Οι άνδρες είναι πιο βίαιοι.

Κοινωνικό φύλο

- Ως κοινωνικό φύλο(αγγλ. Gender) αναφέρονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία το σύνολο των χαρακτηριστικών που παραπέμπουν στην αρρενωπότητα και τη θηλυκότητα και διαχωρίζουν την μια κατάσταση από την άλλη.
- Για αυτά τα χαρακτηριστικά λαμβάνεται υπόψη το βιολογικό φύλο (πχ. Αρσενικό, θηλυκό ή ίντερσεξ), η κοινωνική δόμηση των φύλων (ρόλοι των φύλων) ή η ταυτότητα φύλου.

Το κοινωνικό φύλο

Ιστορικά τον όρο εισήγαγε ο σεξολόγος John Money το 1955, θέλοντας να κάνει διάκριση μεταξύ αυτού και του βιολογικού φύλου(sex).

Μέχρι τότε η λέξη χρησιμοποιείτο κυρίως στην γραμματική. Η νέα έννοια της εξαπλώθηκε τη δεκαετία του '70, οπότε και η φεμινιστική θεωρία υιοθέτησε την ιδέα της διάκρισης βιολογικού φύλου και της κοινωνικής κατασκευής των φύλων.

Εν τούτοις σε πολλά πεδία, μαζί με αυτά και κάποια πεδία κοινωνικών επιστημών, το κοινωνικό φύλο συμπεριλαμβάνει το βιολογικό ή το αντικαθιστά.

Το κοινωνικό φύλο

Παρόλο που αυτή η αλλαγή στην έννοια του φύλου συναντάται τη δεκαετία του '80, μια μικρή επιτάχυνση της διαδικασίας στην επιστημονική φιλοσοφία παρατηρήθηκε το 1993 όταν η Διαχείριση Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (FDA) ξεκίνησε να χρησιμοποιεί την λέξη «gender» αντί για «sex».

Το 2011 η Δ.Τ.Φ. αντέστρεψε την θέση της και άρχισε να χρησιμοποιεί το «sex» ως βιολογική ταξινόμηση και το «gender» ως παρουσίαση του καθενός ως άνδρας ή γυναίκα ή το πως συναντάται στους κοινωνικούς θεσμούς.

Απόδοση φύλου

The image features two dark silhouettes of human heads in profile, facing each other against a yellow background. A thin white horizontal line runs across the middle of both heads. In the left head, a white silhouette of a woman in a dress hangs from the line. In the right head, a white silhouette of a man in a suit walks on the line with one arm raised.

- Το κοινωνικό φύλο μπορεί να έχει ασάφεια και ρευστότητα. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ορίζει το κοινωνικό φύλο ως κοινωνικά κατασκευασμένα χαρακτηριστικά των ανδρών και των γυναικών (ρόλοι, νόρμες κ.α) που ποικίλουν ανά κοινωνία.

Το κοινωνικό φύλο

Η κοινωνική κατασκευή την οποία τα μέλη της εκάστοτε κοινωνίας χρησιμοποιούν για να κατανοήσουν, να διαχειριστούν και να κατανείμουν τους ρόλους ανάμεσα στις γυναίκες και τους άντρες.

Αν και το φύλο είναι ένα πανομοιότυπο βιολογικό γεγονός σε όλους τους πολιτισμούς και καθορίζεται από τη φύση, το τι ακριβώς σημαίνει το βιολογικό φύλο σε σχέση με τον κοινωνικό ρόλο ενός φύλου ποικίλει πολιτισμικά και κοινωνικά ανάλογα με το τι θεωρείται «αρρενωπό και τι θηλυκό» στον εκάστοτε χώρο και χρόνο.

Η ζωή των τρανς ατόμων στην ΕΕ (έρευνα για τα άτομα ΛΟΑΤ στην ΕΕ)

Στα άρθρα 1, 2 και 3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στη ζωή και στην ακεραιότητα του προσώπου.

Η ζωή των τράνς στην ΕΕ

Στα άρθρα 6, 7 και 8 κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Το άρθρο 14 αναγνωρίζει το δικαίωμα εκπαίδευσης και το άρθρο 20 το δικαίωμα στην ισότητα έναντι του νόμου.

Στο άρθρο 21 κατοχυρώνεται η απαγόρευση διακρίσεων, μεταξύ άλλων και λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, και στο άρθρο 35 αναγνωρίζεται το δικαίωμα στην προστασία της υγείας, στο άρθρο 45 το δικαίωμα στην ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής, και στο άρθρο 7 το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

Η ζωή των ΛΟΑΤ στην ΕΕ

Το ανδρικό ή γυναικείο φύλο που μας αποδίδεται επισήμως κατά τη γέννησή μας εξαρτάται από τα σωματικά μας χαρακτηριστικά.

Είναι όμως πιθανό να μην ταιριάζει με την ταυτότητα του φύλου μας – δηλαδή με τον τρόπο που αισθανόμαστε και σκεφτόμαστε γι' αυτό.

Καθώς όλο και περισσότερα διεμφυλικά (τρανς) άτομα αρνούνται ανοιχτά να αυτοπροσδιοριστούν είτε ως άντρες είτε ως γυναίκες, καθίσταται σαφές ότι το πώς αισθάνεται κανείς για το φύλο του δεν μπορεί να χωρέσει στο περιοριστικό δίπολο «γυναίκα» και «άντρας».

Η ζωή των ΛΟΑΤ στην ΕΕ

Τα αποτελέσματα της έρευνας για λεσβίες, ομοφυλόφιλους (γκέι), αμφισεξουαλικά και τρανς άτομα (ΛΟΑΤ) αναδεικνύουν την ανάγκη να υπερβούμε αυτές τις περιχαρακώσεις τόσο στο πλαίσιο των ευρύτερων συζητήσεων για το φύλο σε επίπεδο κοινωνίας όσο και κατά την εξέταση συγκεκριμένων μέτρων σε επίπεδο νομοθεσίας και πολιτικής.

Η ζωή των ΛΟΑΤ στην ΕΕ

- Τούτο καθίσταται δυνατό χάρη στον πλούτο και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων που προέκυψαν από την έρευνα για τα άτομα ΛΟΑΤ, που διενήργησε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), φωτίζοντας την καθημερινότητα των τρανς ατόμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και στα κράτη μέλη.

(Τρανς γυναίκα, 28 ετών, Ολλανδία)

«Ως τρανς, αισθάνομαι ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι πάροχοι υπηρεσιών υγείας να κατανοήσουν ότι στο φάσμα των φύλων δεν υπάρχουν μόνο τα δύο άκρα. Υπάρχει και το "ενδιάμεσα", και μπορεί ένα άτομο να ζει μια ολοκληρωμένη ζωή χωρίς να βρίσκεται είτε στο ένα είτε στο άλλο άκρο του φάσματος, δηλ. να μην είναι εντελώς άντρας ή γυναίκα. Χρειαζόμαστε μεγαλύτερη κατανόηση, αλλά, κυρίως, περισσότερους πόρους και νομική υποστήριξη για να ζούμε ισότιμα με τους υπόλοιπους ανθρώπους.»

Οι τρανς στην Ευρώπη

Η πλήρης έκθεση με τίτλο «Being Trans in the European Union» (Η διευφυλικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση) και η παρούσα περίληψη αντλούν στοιχεία από την έρευνα για να αναλύσουν την καθημερινή πραγματικότητα 6 579 ερωτώμενων που αυτοχαρακτηρίζονται τρανς άτομα –ένας ευρύς όρος που περιλαμβάνει όλα τα άτομα που ταυτίζονται με διαφορετικό φύλο και/ή εκφράζουν ταυτότητα φύλου διαφορετική από το φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννησή τους.

Οι τρανς στην Ευρώπη

- Τα τρανς άτομα στην Ευρώπη και τον κόσμο χρησιμοποιούν ευρέως αυτό τον όρο, ο οποίος επομένως επιλέχθηκε για να μην υπάρχει σύγχυση με κάποια από τις πιθανές ομάδες ταυτότητας που μπορούσαν να επιλέξουν οι ερωτώμενοι («διεμφυλικός» ως απόδοση του όρου «transgender»)
- Παρόλο που τα αποτελέσματα δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά για όλα τα τρανς άτομα στην ΕΕ, ωστόσο αποτελούν τη μεγαλύτερη συλλογή εμπειρικών στοιχείων αυτού του είδους, που φωτίζουν τα βιώματα των τρανς ατόμων στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής.

Διακρίσεις

«Θα ήθελα το φύλο μου να μην έχει καμία σημασία. Να μπορώ να κάνω τη δουλειά μου και να μου φέρονται με αμεροληψία και σεβασμό, όπως κι αν αυτοπροσδιορίζομαι. Θέλω μόνο να έχω τη δυνατότητα να είμαι αυτό που είμαι, χωρίς να με νοιάζει τι θα πουν οι άλλοι.» (Τρανς, 42 ετών, Ηνωμένο Βασίλειο)

Διακρίσεις

- Η ισότιμη και πλήρης κοινωνική συμμετοχή όλων χωρίς διακρίσεις αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη συνεκτικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς που αξιοποιούν το ανθρώπινο κεφάλαιό τους και εγγυώνται την ευζωία και ευημερία όλων των μελών τους.
- Από την άποψη αυτή, τα αποτελέσματα της έρευνας για τα άτομα ΛΟΑΤ στην ΕΕ είναι ανησυχητικά, καθώς δείχνουν ότι η ισότητα των τρανς ατόμων αποτελεί, επί του παρόντος, έναν δύσκολα επιτεύξιμο στόχο που προϋποθέτει αποφασιστική δράση σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.

Διακρίσεις

Κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες πριν από την έρευνα τα μισά και πλέον ερωτώμενα τρανς άτομα (54 %), έναντι 47 % για το σύνολο των ερωτώμενων ατόμων ΛΟΑΤ, ανέφεραν ότι έχουν αισθανθεί ότι έχουν υποστεί προσωπικά διακρίσεις ή παρενόχληση επειδή θεωρήθηκαν τρανς.

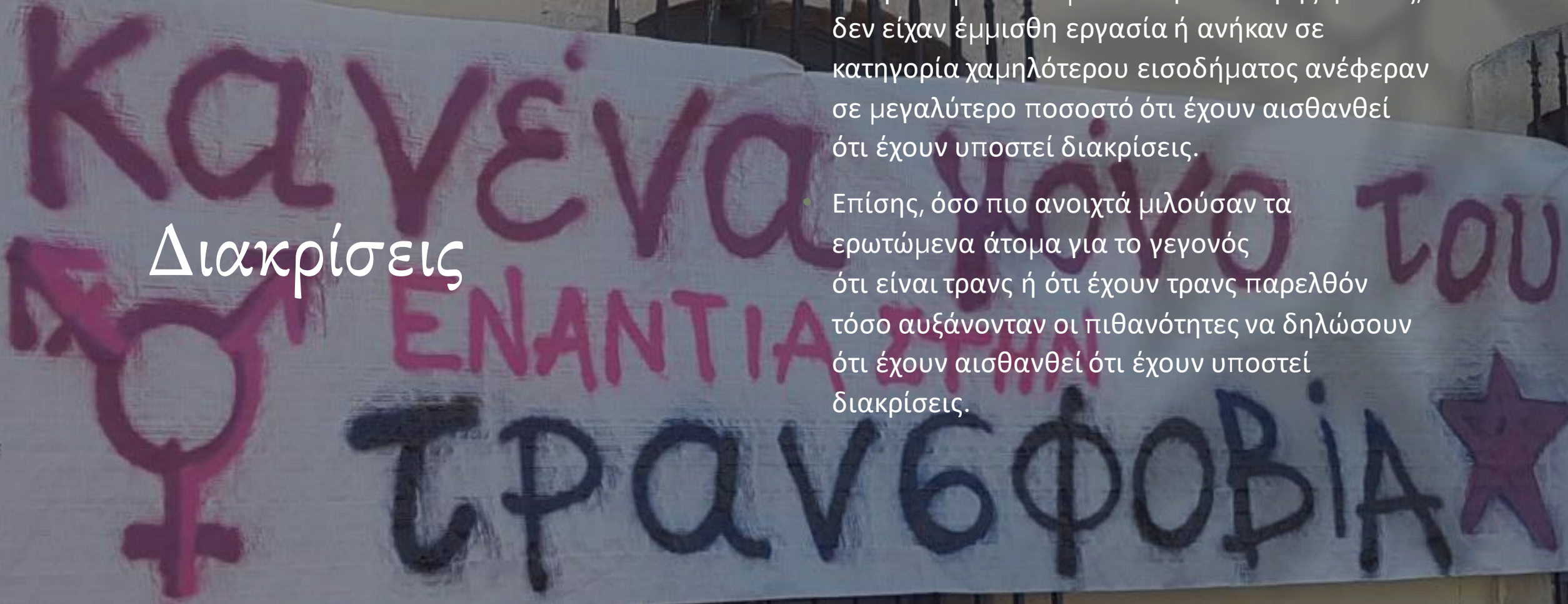

**TRANS
RIGHTS
ARE
HUMAN
RIGHTS**

Διακρίσεις

Τα ερωτώμενα άτομα που ήταν νεαρής ηλικίας, δεν είχαν έμμισθη εργασία ή ανήκαν σε κατηγορία χαμηλότερου εισοδήματος ανέφεραν σε μεγαλύτερο ποσοστό ότι έχουν αισθανθεί ότι έχουν υποστεί διακρίσεις.

Επίσης, όσο πιο ανοιχτά μιλούσαν τα ερωτώμενα άτομα για το γεγονός ότι είναι τρανς ή ότι έχουν τρανς παρελθόν τόσο αυξάνονταν οι πιθανότητες να δηλώσουν ότι έχουν αισθανθεί ότι έχουν υποστεί διακρίσεις.

Διακρίσεις και πρόσβαση στην υγεία

Από την έρευνα προέκυψε ότι περίπου ένα στα πέντε ερωτώμενα άτομα που έκαναν χρήση υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικών υπηρεσιών τους 12 μήνες που προηγήθηκαν της έρευνας έχουν αισθανθεί ότι έχουν υποστεί διακρίσεις από το προσωπικό παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικών υπηρεσιών επειδή ήταν τρανς.

**TRANSGENDER
HEALTHCARE EQUALITY**

Βία και παρενόχληση

Το πιο εντυπωσιακό εύρημα της έρευνας για τα ΛΟΑΤ άτομα στην ΕΕ είναι το υψηλό ποσοστό επαναλαμβανόμενης βίας και εγκλημάτων υποκινούμενων από μίσος που υφίστανται τα τρανς άτομα, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη βελτίωσης των πολιτικών για την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους σε ολόκληρη την ΕΕ :

Η ομοφοβία

- *«Η ομοφοβία και η τρανσφοβία καταπατούν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Οι ομοφοβικές και τρανσφοβικές αντιλήψεις δεν είναι συμβατές με τις αξίες και τις αρχές στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης.»*

Ο φεμινισμός

- «Ο φεμινισμός έχει σχέση με την ελευθερία, την απελευθέρωση, την ισότητα. Έχει σχέση με το να δοθούν στις γυναίκες ευκαιρίες ισότητας»
- – EmmaWatson

This is not Feminism.

This is Feminism.

Ο φεμινισμός

- Ο φεμινισμός, λέξη που προέρχεται από το femina (γυναίκα), αποτελεί κίνημα αλλά ταυτόχρονα και αντίληψη σε σχέση με την ισότητα ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες σε κάθε πτυχή της κοινωνικής, δημόσιας αλλά και ιδιωτικής, ζωής.
- Φυσικά ο όρος είναι γενικός και καλύπτει ουσιαστικά πολλαπλές θεωρίες οι οποίες προσπαθούν να επεξηγήσουν τις κοινωνικές διαφορές ανδρών-γυναικών, όπως έμφυλες διαφοροποιήσεις, ανισότητα των φύλων, έμφυλη καταπίεση, δομική καταπίεση.

Ο φεμινισμός

Στον 18^ο αιώνα που ο Διαφωτισμός δημιούργησε το πολιτισμικό υπόβαθρο των μεγάλων επαναστάσεων του 18ου αιώνα και την αισιοδοξία για το μέλλον του ανθρώπου και τη πίστη στην πρόοδο μέσω της ανάπτυξης της επιστημονικής γνώσης.

Ο φεμινισμός

Η Γαλλική Επανάσταση, με τη σειρά της, αποτελεί μια βίαιη ενσάρκωση της φιλοσοφίας του Διαφωτισμού, και η επιθυμία για αλλαγή και ορθολογισμό οδήγησε στην προσπάθεια να εξαλειφθεί η Εκκλησία και ο χριστιανισμός στο σύνολο τους, όχι μόνο ως ιδέες αλλά και υλικά.

Ο φεμινισμός

Η κοινωνία, οι πολιτικοί θεσμοί, η ανθρώπινη σκέψη άλλαξε με την Γαλλική Επανάσταση, και πλέον στις υποχρεώσεις του κράτους τέθηκαν για πρώτη φορά νέα αιτήματα, όπως η ισότητα σε όλους τους τομείς, η σωστή απονομή δικαιοσύνης ενώ τον 19^ο αιώνα υπήρξαν πολλοί που μιλούσαν για ισότητα ανδρών-γυναικών.

Ο φεμινισμός

Βλέπουμε γυναικείες μορφές να αναπτύσσουν αγώνες για το δικαίωμά των γυναικών στον δημόσιο λόγο και το δικαίωμα τους στην εκπαίδευση.

Την εποχή εκείνη ακόμα και οι διαφωτιστές φιλόσοφοι, δεν θεωρούσαν ότι οι γυναίκες είναι εξίσου ικανές με τους άνδρες, ούτε για κριτική σκέψη πολύ περισσότερο για την λογική διαχείριση του ορθού λόγου αφού πίστευαν ότι οι γυναίκες είναι από τη φύση τους πiónια των παθών τους και των αισθημάτων τους.

Ο φεμινισμός

Στην εποχή του Διαφωτισμού οι φιλόσοφοι αμφισβήτησαν μέσω του ορθού λόγου τα απολυταρχικά καθεστώτα επειδή αυτά δεν προάγουν την ευτυχία και την ασφάλεια της πλειοψηφίας των ανθρώπων και θεωρήθηκε δυνατό να αλλάξουν οι υπάρχουσες κοινωνικές δομές

Δημιουργείται όμως ένας ισχυρός κοινωνικός διαχωρισμός ανάμεσα στο γυναικείο φύλλο το οποίο φαίνεται να ανήκει στην "ιδιωτική σφαίρα", η οποία είναι ο χώρος της οικογένειας, όπου περιορίζονται οι γυναίκες οι οποίες θεωρούνται καταλληλότερες για τους ρόλους της συζύγου και της μητέρας, αλλά φυσικά αποκλείονται από την ιδιότητα του πολίτη.

Αντίθετα για τους άντρες υπάρχει η «δημόσια σφαίρα» όπου οι άντρες πραγματεύονται την πολιτική και τα κοινωνικά ζητήματα και φυσικά είναι "οι πολίτες".

Σήμερα ο φεμινισμός μελετάται σε τρία κύματα:

01

Το **πρώτο κύμα** του φεμινιστικού κινήματος κατά τον 19^ο αιώνα και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα εστιαζόταν περισσότερο στη νομοθετική κατοχύρωση των δικαιωμάτων των γυναικών.

02

Το πιο δημοφιλές όμως ήταν το λεγόμενο **δεύτερο κύμα** με έντονες δράσεις στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, δηλαδή στις δεκαετίες 1960 και 1970.

03

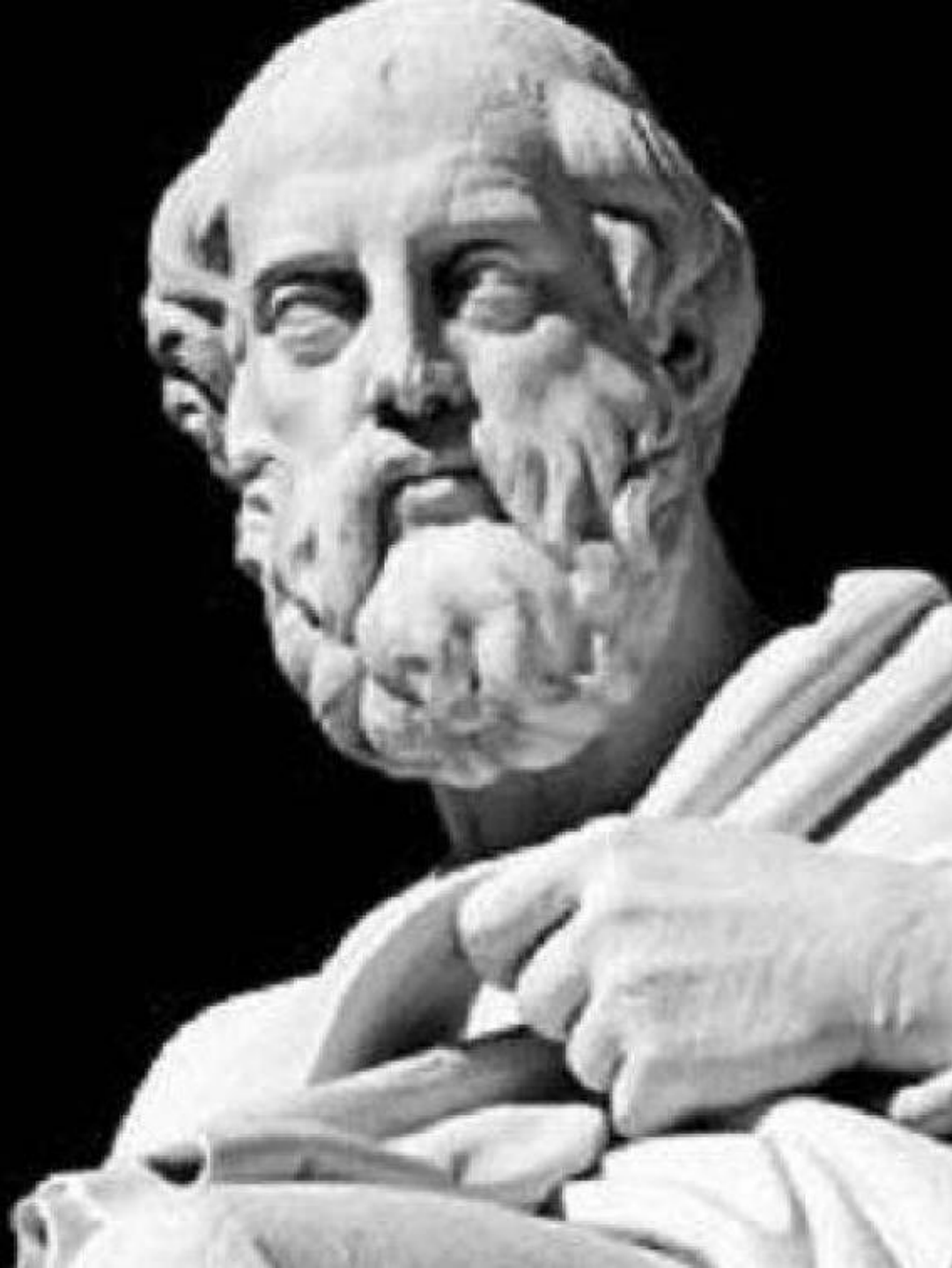
Το **τρίτο κύμα** του φεμινισμού, 1990-2000, αναφέρεται σε διάφορες φεμινιστικές δραστηριότητες είτε ως συνέχεια του δεύτερου κύματος ή ως μελέτη και αντιμετώπιση των λόγων που οδήγησαν σε αποτυχία σε ορισμένους τομείς.

Το τέταρτο κύμα

Σήμερα πολλοί μιλούν και για το **τέταρτο κύμα** του φεμινισμού το οποίο ξεκίνησε το 2012 και εστιάζεται περισσότερο στην αντίληψη ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και αναζητά μεγαλύτερη ενδυνάμωση των παραδοσιακά περιθωριακών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών.

Στο τέλος του 19ου αιώνα δόθηκε στις γυναίκες για πρώτη φορά το δικαίωμα ψήφου σε εθνικές εκλογές. Η χώρα που έκανε το μεγάλο βήμα ήταν η Ν. Ζηλανδία, που τότε αποτελούσε βρετανική αποικία.

Απαρχές

Ο πρώτος που αναφέρεται σε θέματα γυναικείας ισότητας ήταν ο Πλάτωνας ο οποίος μιλούσε για την ολοκληρωτική πολιτική και σεξουαλική ισότητα των γυναικών

Απαρχές

- Η αρχή της φιλοσοφίας αλλά και του κινήματος του φεμινισμού με τη σύγχρονη έννοια ανάγεται στα χρόνια του Διαφωτισμού, όταν η Mary Wortley Montagu κι ο Μαρκήσιος de Condorcet, για πρώτη φορά αναφέρθηκαν στο θέμα της γυναικείας εκπαίδευσης.
- Η πρώτη επιστημονική κοινότητα γυναικών ιδρύθηκε στην Ολλανδία, το 1785.
- Ταυτόχρονα άρχισε η κυκλοφορία εφημερίδων με άρθρα που αναφέρονταν στην απουσία των γυναικών από τον επιστημονικό χώρο, ενώ το 1792 η Mary Woolstonecraft, η πρώτη φεμινίστρια φιλόσοφος, κυκλοφόρησε το βιβλίο "A Vindication of the Rights of Woman" (Υπεράσπιση των Δικαιωμάτων της Γυναίκας), ένα βιβλίο το οποίο ακόμα και σήμερα θεωρείται ότι έθεσε τα θεμέλια της φεμινιστικής σκέψης

Απαρχές

Η Mary Woolstonecraft αναγνωρίζει στο βιβλίο της ότι η παιδεία και η ανατροφή των γυναικών δημιουργούν περιορισμένες προσδοκίες με βάση την εικόνα που έχουν οι ίδιες οι γυναίκες για τον εαυτό τους κι η οποία υπαγορεύεται από μία τυπικά αρσενική προσέγγιση

Απαρχές

Η ίδια η Woolstonecraft πίστευε ότι και τα δύο φύλα συμβάλλουν στην ανισότητα και επομένως απαιτείται εκπαίδευση και των δύο ώστε να κατοχυρωθούν οι απαιτούμενες κοινωνικές αλλαγές.

Πάλεψε για το δικαίωμα των γυναικών στην εκπαίδευση και τη συμμετοχή της στη δημόσια σφαίρα

Το βιβλίο της αποτελεί την πρώτη κωδικοποίηση του φεμινισμού της ισότητας ή της άρνησης του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία

Απαρχές

- Παράλληλα βλέπουμε και άντρες φεμινιστές με πιο γνωστό τον John Stuart Mill, Βρετανό φιλόσοφο, πολιτικό, οικονομολόγο και μέλος του Αγγλικού κοινοβουλίου που έγραψε το δοκίμιο «The subjection of women» (Για την υποτέλεια των γυναικών), που πιθανότατα είχε γραφτεί από το 1861 αλλά δημοσιεύθηκε το 1869, ένα κείμενο το οποίο, εκτός από την ιστορική-αναμνηστική αξία γι' αυτό που αντιπροσωπεύει, φέρνει στην προσοχή μας δύο πράγματα: πρώτον, το νομικό καθεστώς των γυναικών και τις συνθήκες του γάμου στην "προοδευτική" Αγγλία μόλις στη δεκαετία του 1860.

Τα τρία κύματα του φεμινισμού

Το πρώτο κύμα του φεμινισμού καλύπτει την περίοδο από τον 19^ο αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου} σε ολόκληρο το Δυτικό κόσμο, προερχόμενο από το προοδευτικό κίνημα και ιδιαίτερα το μεταρρυθμιστικό κίνημα.

Εστιάζεται στη **νομική κατοχύρωση στοιχειωδών δικαιωμάτων των γυναικών**, κυρίως στο **δικαίωμα ψήφου**.

Το πρώτο κύμα

Οι υποστηρίκτριες του κινήματος ονομάστηκαν υποτιμητικά σουφραζέτες από την αγγλική λέξη suffrage που σημαίνει δικαίωμα ψήφου.

- Ο όρος «πρώτο κύμα» αναφέρεται για πρώτη φορά το 1968 από την Martha Lear σε άρθρο της στο Περιοδικό New York Times αφού είχε ήδη ξεκινήσει να χρησιμοποιείται ο όρος «δεύτερο κύμα» για να περιγράψει τα νεότερα φεμινιστικά κινήματα.

Το πρώτο κύμα

- Το οργανωμένο κίνημα χρονολογείται από το συνέδριο στο Seneca Falls, στην Νέα Υόρκη, το 1848 όταν 300 άνδρες και γυναίκες διαδηλώνουν υπέρ της ισότητας των γυναικών, ενώ η Elizabeth Candy Stanton παρουσιάζει την πρώτη Διακήρυξη του φεμινιστικού κινήματος κατά το πρότυπο της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας
- ο συνέδριο αυτό ήταν το πρώτο που οργανώθηκε από γυναίκες συγκεκριμένα με στόχο τη συζήτηση των δικαιωμάτων των γυναικών. Καθοριστική ημερομηνία για το φεμινιστικό κίνημα είναι η **8 Μαρτίου 1857**, όταν περίπου **20.000** εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας στη Νέα Υόρκη οργανώνουν την πρώτη **μαζική απεργία σε μία χρονική περίοδο που απαγορευόταν ο συνδικαλισμός για να διεκδικήσουν μείωση του ωραρίου εργασίας και ισότιμα δικαιώματα για τις γυναίκες.**

Το πρώτο κύμα

Το πρώτο κύμα του φεμινιστικού κινήματος, σε αντίθεση με το δεύτερο, δεν εστιάζεται σε θέματα όπως: έκτρωση, προγεννητικός έλεγχος, και γενικά στα θέματα δικαιωμάτων των γυναικών στην αναπαραγωγική διαδικασία.

Εκείνη την εποχή, δεν επιτρεπόταν σε καμία γυναίκα να αρνηθεί τη σεξουαλική επαφή στον άντρα της και δεν μπορούσε να καταγγείλει περίπτωση συζυγικού βιασμού.

Το πρώτο κύμα

- Ο Νόμος περί Ιδιοκτησίας Παντρεμένων Γυναικών έδωσε στις γυναίκες το δικαίωμα κληρονομιάς και διαχείρισης περιουσίας, όπως και τη χειραφέτηση από τον απόλυτο έλεγχο πατεράδων ή συζύγων. Στις Ηνωμένες Πολιτείες ο νόμος αυτός αποτελεί ουσιαστικά ένα νομοθετικό πλαίσιο που εφαρμόστηκε με διαφορετικό τρόπο και διαφορετικές χρονικές στιγμές στις διάφορες πολιτείες. Για παράδειγμα, στο Τέξας το 1840 ψηφίστηκε νόμος που επέτρεπε σε μία παντρεμένη γυναίκα να γράψει διαθήκη και να καταθέσει αίτηση διαζυγίου, να απαγορεύσει την πώληση της περιουσίας της από τον σύζυγό της.
- Ο νόμος αυτός αποτέλεσε τη βάση ώστε να δημιουργηθεί ένα πιο ευνοϊκό πλαίσιο για τις γυναίκες και σε άλλες πολιτείες. Το ορόσημο για τον Νόμο περί Ιδιοκτησίας Παντρεμένων Γυναικών ήταν ο νόμος της Νέας Υόρκης το 1848 που χρησιμοποιήθηκε ως μοντέλο για άλλες πολιτείες στη δεκαετία του 1850.

Το πρώτο κύμα

- Μεταξύ άλλων ανέφερε ότι η προσωπική περιουσία κάθε γυναίκας που προϋπήρχε του γάμου εξακολουθεί να θεωρείται δική της και δεν μπορεί να πωληθεί από τον σύζυγό της για να καλύψει δικά του χρέη ή για δικό του όφελος και τα έσοδα από την προσωπική περιουσία της γυναίκας θεωρούνται δικά της και μπορεί να τα χρησιμοποιεί όπως εκείνη θέλει.

Το πρώτο κύμα

Παρόμοιος νόμος για τα δικαιώματα των γυναικών στην προσωπική τους περιουσία ψηφίστηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1882.

Η μεγαλύτερη νίκη του κινήματος όμως ήρθε το 1920 με την Δέκατη Ένατη Τροποποίηση του Συντάγματος των ΗΠΑ που κατοχύρωνε το δικαίωμα των γυναικών στην ψήφο, αλλά και επέφερε μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, της εργασίας και της φροντίδας υγείας. Το 1910 όλο και περισσότερες γυναίκες άρχισαν να φοιτούν σε ιατρικές σχολές στις ΗΠΑ και το 1923 δόθηκε το δικαίωμα στις γυναίκες να υποβάλλουν αίτηση διαζυγίου.

Το πρώτο κύμα

Στις ΗΠΑ το πρώτο κύμα του φεμινισμού χαρακτηρίζεται κυρίως από τη συμμετοχή γυναικών της μεσαίας τάξης (τουλάχιστον στην αρχή), ενώ απουσίαζαν οι Αφροαμερικανίδες.

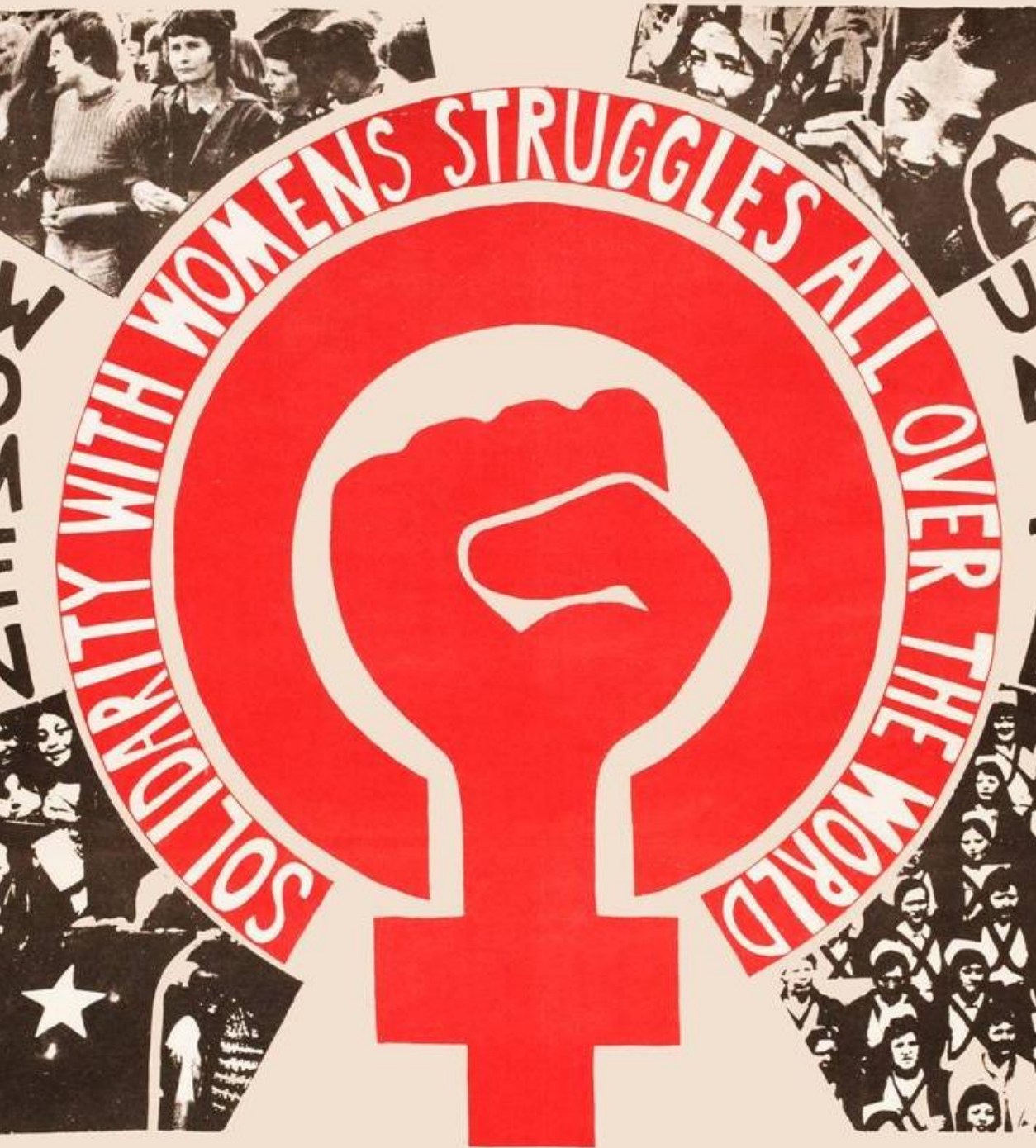
Το δεύτερο κύμα του φεμινισμού

- Οριοθετείται χρονικά την περίοδο 1960-1980, μία περίοδο μεγάλων κοινωνικών αλλά και πολιτικών αλλαγών.
- **Εστιάζεται κυρίως στον διαχωρισμό του βιολογικού και κοινωνικού φύλου/έμφυλης ταυτότητας, αντιτίθεται στη ρήση του Φρόυντ «ανατομία ίσον πεπρωμένο» και διεκδικεί την ισότητα με βάση το σκεπτικό ότι δεν ισχύουν οι ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών εφόσον δεν προέρχονται από κάποια βιολογική κατάσταση και μπορούν να αλλάξουν με τις κατάλληλες κοινωνικές παρεμβάσεις.**

Το δεύτερο κύμα

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον πια δεν στρέφεται σε απόλυτα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα ψήφου, αλλά σε θέματα, όπως σεξουαλικότητα, οικογένεια, εργασιακός χώρος, αναπαραγωγικά δικαιώματα, **defacto** και δομικές ανισότητες

Το δεύτερο κύμα

Επίσης θέματα ενδιαφέροντος αποτελούν η ενδοοικογενειακή βία και ο συζυγικός βιασμός, τα καταφύγια κακοποιημένων γυναικών, αλλά και η αναγνώριση των λεσβίων γυναικών εντός του κινήματος.

Στο παρελθόν πολλές φεμινίστριες δεν ήθελαν να συνδεθεί το κίνημα με λεσβίες γυναίκες εξαιτίας των κοινωνικών στερεότυπων.

Η φράση κλειδί της περιόδου θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είναι τα λόγια της Carol Hanisch «το Προσωπικό είναι και Πολιτικό» που καταδεικνύει τη σημασία της καθημερινότητας στη ζωή των γυναικών.

Το δεύτερο κίνημα

Πολλοί θεωρούν ότι η βάση του **δεύτερου κύματος** είναι το **«Δεύτερο Φύλο»** της **Σιμόν ντε Μποβουάρ**, το οποίο εκδόθηκε το 1949 και θεωρείται ως σήμερα σημείο αναφοράς.

Η συγγραφέας του βιβλίου εξηγεί πως η γυναίκα σε μία πατριαρχική κοινωνία ζει μέσα σε ένα πλαίσιο καταπίεσης και απαξίωσης λόγω μίας ανύπαρκτης και παράλογης διάκρισης με βάση τη βιολογική διαφορά.

Την περίοδο του δεύτερου κύματος υπήρξαν πολλές κινητοποιήσεις, διαμαρτυρίες στους δρόμους, με τις γυναίκες να διεκδικούν την αξιοπρέπεια και την ελευθερία τους.

Το τρίτο κύμα

- Το **τρίτο κύμα** του φεμινισμού εμφανίστηκε περίπου το 1995. Στηρίχθηκε στις νίκες των προηγούμενων δυο κυμάτων και επεδίωξε την ολοκλήρωση όσων είχαν τεθεί ως στόχος αλλά δεν είχαν επιτευχθεί
- Ο φεμινισμός πια γίνεται **πιο ανοιχτός (χωρίς αποκλεισμούς)**, διαθεματικός και οι ίδιες οι γυναίκες ορίζουν πια τι σημαίνει γι' αυτές να είναι φεμινίστριες

Το τρίτο κύμα

Ο όρος τρίτο κύμα φεμινισμού αποδίδεται στο άρθρο «Becoming the Third Wave» της Rebecca Walker που δημοσιεύθηκε το 1992, στο οποίο η συγγραφέας τονίζει ότι αυτό το τρίτο κύμα δεν είναι απλά μια αντίδραση σε σχέση με τα δύο προηγούμενα αλλά ένα κίνημα δυναμικό καθώς τα αιτήματα για την απελευθέρωση των γυναικών δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Οι φεμινίστριες αυτής της περιόδου κατάφεραν να διευρύνουν το ακροατήριο τους μέσω blogs και διαδικτυακών αναρτήσεων κι επομένως να διευρύνουν και τους στόχους τους.

Το τρίτο κύμα

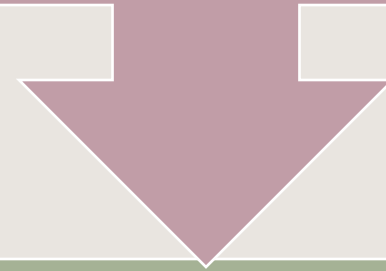
Τα κύρια θέματα με τα οποία ασχολείται το τρίτο κύμα φεμινισμού είναι η έμφυλη βία, δηλαδή βιασμός, παρενόχληση, ενδοοικογενειακή βία, αλλά και θέματα σχετιζόμενα με τη σεξουαλική απελευθέρωση, τα αναπαραγωγικά δικαιώματα, τα δικαιώματα των διαφυλετικών, την επιλογή των γυναικών να δημιουργήσουν μονογονεϊκές οικογένειες κλπ.

Ενδεικτικό κείμενο της περιόδου αποτελεί το έργο *Colonize This!* μια ανθολογία γραπτών που εστιάζεται σε θέματα όπως το φύλο, η ομοφυλοφιλική ταυτότητα, ο ρατσισμός κ.λπ.

Τέταρτο κύμα
φεμινισμού ή
μεταμοντέρνος
φεμινισμός

Το τέταρτο κύμα του φεμινισμού είναι
αναγέννηση του ενδιαφέροντος σε
φεμινιστικά θέματα.

Χρονολογείται από το 2012 και
σχετίζεται περισσότερο με τη χρήση
των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Το τέταρτο κύμα

- Τα θέματα που απασχολούν το τέταρτο κύμα φεμινισμού εξακολουθούν να είναι πολλά από εκείνα που είχαν προηγηθεί και δεν έχουν ακόμα επιλυθεί, όπως π.χ. δικαιοσύνη για τις γυναίκες και αντίσταση κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης και της βίας κατά των γυναικών, απάλειψη της ενοχής για το σώμα, των σεξιστικών εικόνων στα μέσα ενημέρωσης, απάλειψη του online μισογυνισμού και διαθεματικότητα, που στηρίζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την επικοινωνία.
- Το τέταρτο κύμα χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από τη χρήση μέσων, όπως Facebook, Twitter, Instagram, YouTube.

Εφημερίδα «Νέα
Ημέρα», 20 Μαρτίου
1928.

Την ίδια χρονιά, η Αύρα
Θεοδωροπούλου γράφει
στον «Αγώνα της
Γυναίκας»:

Ζητούμε την ψήφο

1) Γιατί είμαστε κι εμείς όπως και οι
άντρες μέλη μιας δημοκρατίας που πρέπει
να στηρίζεται στην ελεύθερη θέληση όλων
των πολιτών, ανδρών και γυναικών.

2) Γιατί η ψήφος είναι το ισχυρότερο μέσο
με το οποίο μπορούμε να υποστηρίξουμε
τα ιδιαίτερα μας συμφέροντα ως
γυναίκες.

Ζητούμε την ψήφο

3) Γιατί όλοι οι νόμοι που αφορούν το παιδί ρυθμίζονται ως τώρα σύμφωνα με την ανδρική αντίληψη...

4) Γιατί όλα τα οικονομικά ζητήματα που αποφασίζονται στη Βουλή συνδέονται στενότερα με την οικιακή οικονομία...

5) Γιατί με τα πολιτικά δικαιώματα θα αποκτήσει η γυναίκα την αντίληψη της κοινωνικής ευθύνης...»

Σας ευχαριστώ!